

ДОВІДКА

Суспільне мовлення: другий рік «великої війни»

(07 лютого 2024 року)

Акціонерне товариство «Національна суспільна телерадіокомпанія України» (АТ «НСТУ», Суспільне мовлення, Суспільне) – найбільша незалежна медіа-компанія України з широким охопленням на всіх платформах. Сьогодні до неї входять:

- загальнонаціональні телеканали: «Перший», «Суспільне Новини», «Суспільне Культура», «Суспільне Спорт», а також мережа з 24 місцевих/регіональних каналів;
- радіостанції з найбільшою регіональною мережею: «Українське радіо», «Радіо «Промінь», «Радіо «Культура», «Радіоточка». Радіостанції Суспільного можна слухати мовами нацспільнот у мобільному застосунку;
- 204 сторінки в соцмережах та на платформі «YouTube», а також 231 сторінка на подкаст-платформах.

Проблеми та виклики 2023 року

Початок «великої війни» у 2022 році став серйозним викликом для телерадіокомпанії, але не зміг розхитати її як інституцію. У 2023-му Суспільне зміцнюється, здебільшого завдяки міжнародній фінансовій підтримці й технічній допомозі, значно нарощує обсяги виробництва документального контенту, активно розвиває напрям мовлення для спільнот і про них, продовжує виробляти власні слоти цілодобового інформаційного марафону «Єдині новини #UАразом» (телеканал «Перший») та виробляє власний міжрегіональний телемарафон «Суспільне. Спротив».

АТ «НСТУ» розвиває власні платформи. Зокрема, відновлено цілодобове власне мовлення радіоканалу «**Радіо «Культура»** – головного осередку культурного життя країни в радіопросторі. Запущено нові проєкти: спортивний телеканал «**Суспільне Спорт**», радіоканал «**Радіоточка**» (ретро-музика з архівів Будинку звукозапису Українського радіо), платформу архівних відео- й аудіофайлів «**Суспільне Медіатека**».

Суспільне стає флагманом виробництва й публічних показів документальних кінострічок. Найрезонансніші з них: «**Голодомор. Літописці**», «**Остання війна**», «**Кльон**», «**Капелани. Віра на війні**», «**М'яка сила. Зрушити Європу**», «**Черга на прощання**», «**Буча: розстріли на Києво-Мироцькій**» та ін. Вони здебільшого розказують про злочини Кремля на території України та скалічені ними людські долі – як в новітній історії, так і протягом радянських часів. Загалом за рік Суспільне провело близько 30 презентацій власних проєктів.

Особлива увага приділяється розвитку підліткового та дитячого контенту. **24%** усіх своїх матеріалів телерадіокомпанія присвячує темі дітей. З'являються нові освітньо-розважальні проєкти «**Бробакс Шоу**» та «**Колайдер**». Крім цього, друком виходить книжка «**Хоробрі казки**» для дітей та їхніх батьків. Її створено на основі аудіопроекту Суспільного. Твір презентували в Києві, Львові, на Франкфуртському книжковому ярмарку, на книжковому фестивалі Kyiv Book Weekend та в Центрі захисту прав дитини при Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини.

У 2023 році вироблено 17 проєктів **мовами національних спільнот**, 7 проєктів українською мовою про них. Найрезонансніші документальні твори про національні спільноти та корінні народи – «**Мій Крим**», «**Таким мене зробила війна**».

Протидія російській інформаційній агресії у світі: **1 460 сюжетів** Суспільного поширили 108 070 разів на 219 каналах 85 мовників світу; близько **1 200 світлин** про події в Україні Суспільне надало до фотобанку «Getty Images». Посилено та розширено

співпрацю з Європейською мовною спілкою (ЄМС): **на 35%** зросла кількість сюжетів та матеріалів, наданих Суспільним у межах новинного обміну між членами ЄМС; чотирьох представників Суспільного обрано в комітети ЄМС: новинний, спортивний, діджитал та радіо (Суспільне – лідер серед країн Східної та Центральної Європи з представництва в керівних органах ЄМС). Новини Суспільного – на вебсайтах європейських мовників – учасників проєкту «A European Perspective» (загальноєвропейської мережевої редакції новин, до якої входять 20 організацій із 17 країн).

АТ «НСТУ» безперебійно забезпечує представленість України на **конкурсах Євробачення**: разом із суспільним мовником Великої Британії BBC проведено фінал пісенного конкурсу Євробачення-2023 в Ліверпулі, який подивилися в прямому ефірі 162 млн телеглядачів та рекордна кількість онлайн-користувачів в усьому світі. У TikTok #Eurovision2023 налічує 4,8 млрд переглядів. Телеканал «Суспільне Культура» отримав рекордні показники під час трансляції фіналу Пісенного конкурсу Євробачення – 2023: середня частка становила майже 20%. Під час оголошення результатів голосування за учасників конкурсу частка трансляції в моменті досягала 40%.

Здійснюються ексклюзивні трансляції найвизначніших **спортивних подій** України та світу: Олімпійських та Паралімпійських ігор, Європейських ігор, найбільших біатлонних змагань, футбольних матчів і наймасштабніших подій у легкій атлетиці тощо. Літні Олімпійські ігри-2024 транслюватимуться на платформах «Суспільне Спорт».

Протягом 2023 року телерадіокомпанія долає чимало зовнішніх **спроб перешкоджання своїй роботі**: хакерська атака на сайти і сервери, спроби втручання в роботу п'яти телеканалів Суспільного, які мовлять на супутнику (їх намагалися глушити та підмінити контент), через потужну хакерську атаку на «Київстар» були збої у трансляціях телеканалів та радіостанцій мовника, де використовуються канали зв'язку «Київстар» для доставки сигналу.

На сьогодні Суспільне – **це 3675 працівників**. Понад 100 з них захищають Україну на фронті. На жаль, двоє загинули. 13 ветеранів працюють на Суспільному після демобілізації.

Довіра, споживання, здобутки

Суспільне має безпрецедентно високий **рівень довіри аудиторії – 84%**, яка дивиться, слухає та читає новини Суспільного (дослідження «Gradus Research» у листопаді 2023 р.).

«Суспільне Новини» – серед лідерів з **дотримання стандартів професії**, починаючи з 2020 року (дослідження ІМІ, моніторинги «Детектора медіа»).

«Українське радіо» – безумовний лідер за рівнем довіри та один із лідерів за споживанням усього радіоконтенту: **2-ге місце за тижневим споживанням** серед усіх радіостанцій України (дослідження «Info Sapiens» у квітні 2023 року) та **1-ше місце за довірою до новин** (дослідження компанії «Gradus Research» у квітні та листопаді 2023 р.).

У 5,3 раза зросла за три квартали 2023 року порівняно з 2022 роком цитованість матеріалів «Українського радіо» – 2 508 згадувань проти 474 (дослідження «Gradus Research» у квітні та листопаді 2023 р.).

Суспільне перетнуло межу **10 млн підписок** на діджитал-платформах: у 2023 році сукупна кількість – 10,3 млн, приріст на 48,3% порівняно з 2022 роком.

YouTube-канали Суспільного «Євробачення Україна» і «Суспільне Спорт» отримали срібні кнопки. Кожен з них на сьогодні має понад **100 тис.** підписників.

Проекти Суспільного здобували перемоги на міжнародних та національних конкурсах

5 проєктів Суспільного стали переможцями премії «**Честь Професії 2023**». А загалом **12 проєктів потрапили** до шортлиста фіналістів конкурсу.

Подкаст-проекти Суспільного «Суспільне Казки» та «Теорія неймовірності з Максом Кідруком» стали лідерами прослуховування на MEGOGO в першому кварталі 2023 року.

Журналісти Суспільного мовлення отримали нагороду «Європейський журналіст 2023» у рамках міжнародного конкурсу «Prix Europa» («Приз Європа 2023»). Чотири документальні проекти Суспільного «Капелани. Віра на війні», «Буча: розстріл на Києво-Мироцькій», «Музиканти і війна» та «Щоденник вцілілої» номіновані на цей міжнародний конкурс.

Документальний проект «Капелани. Віра на війні» посів перше місце в категорії «Короткометражна документалістика» III міжнародного телефестивалю «Серце Європи». Ще чотири проекти Суспільного, а саме: «Kalush Orchestra, або Як ми перестали хвилюватися і виграли Євробачення під час війни» (2022), «Зруйновані мости», «Щоденник вцілілої» та випуск проекту «Артилерія – «genie cares: «якби» VS «заратустра», запис першого альбому та втрати на війні» – стали фіналістами телефестивалю й потрапили до п'ятірки найкращих робіт у своїх категоріях.

Радіодокументальний серіал «Радіо «Культура» «Музиканти і війна», єдиний з України, потрапив до шортлиста фестивалю «IFC AudioDocs 2023» та до шортлиста премії «URTI 2023»; у серпні 2023 року ця робота була відібрана на конкурс «Prix Europa» в номінації «Найкращий європейський аудіодокументальний серіал року».

Серіал Суспільного «Колапс: як українці зруйнували імперію зла» – у фінальному турі конкурсу Шевченківської премії.

Два члени команди Суспільного стали лауреатами премії імені Івана Франка 2023 року.

Дві роботи журналістів «Суспільне Спорт» отримали спеціальну відзнаку премії «AIPS Sport Media Awards» – за висвітлення російського вторгнення в Україну.

«Радіо «Культура» отримало відзнаку від «Фундації Суспільність».

«Суспільне Чернігів» та «Суспільне Харків» – у десятиці найвпливовіших місцевих новинних медіа та незламних лідерів незалежної локальної журналістики (відзнака «Media Development Foundation»).

Суспільне представило понад **60 проектів власного виробництва** на міжнародному телеринку MIPTV (Канни), зокрема в межах ініціативи «Ukrainian Content. Global Cooperation». Протягом 2023 року укладено **110 партнерських угод**.

Фінансування

Протягом 7 років існування АТ «НСТУ» **хронічно недофінансовується державно**. Закон передбачає гарантії фінансування Суспільного на рівні 0,2% видатків загального фонду Держбюджету України за попередній рік. Натомість торік мовник був профінансований на 1/3 (1 504 млн грн замість 4 419), цьогоріч фінансування збільшилось в абсолютних цифрах – **1 850 млн грн**, але у відносних цифрах це ті самі **33%** від передбачених законом **5 556 млн грн**. Це підриває фінансову стабільність мовника, а в умовах агресії РФ - ще і становить загрозу інформаційній безпеці. Розвиток компанії і виробництво нових проектів забезпечується завдяки підтримці міжнародних донорів і партнерів по ЄМС.

Також в правовому полі існують **обмеження, що блокують** виконання Суспільним створеної законодавцем можливості реалізовувати проекти з копродукції. Законом України «Про медіа» (набрав чинності 31.03.2023) доповнено Прикінцеві та перехідні положення Закону України «Про суспільні медіа України». Зміни, внесені до спеціального закону, надали можливість АТ «НСТУ» здійснювати виробництво аудіовізуального продукту (програм, фільмів, аудіовізуальних творів) спільно з українськими та/або іноземними виробниками (**копродукцію**). Створені механізми сприяють просуванню європейської кінематографічної продукції, можуть стати ефективними й для захисту вітчизняного простору в протистоянні впливу та експансії російської кіноіндустрії.

Водночас окремі положення Бюджетного кодексу забороняють НСТУ виконувати фінансові зобов'язання, що виникли в попередній бюджетний період. Таким чином, можливість копродукції для Суспільного може бути заблоковано, оскільки виробничий цикл великих та міжнародних проектів на створення аудіовізуального продукту складає **більше**

одного календарного року, тобто понад бюджетний період. Відповідно, для того, щоб якісно їх планувати, а також гарантувати партнерам виконання зобов'язань перед ними, АТ «НСТУ» як провайдер суспільних аудіовізуальних медіа-сервісів, що фінансується з Державного бюджету України, потребує змін до законодавства, які зможуть запобігти кризовим ситуаціям у співпраці з партнерами.

На жаль, через наявні обмеження кризові ситуації з партнерами уже мали місце в попередні роки. Так, в грудні 2022 року Головним управлінням Державної казначейської служби України у м. Києві не було проведено платежі за вироблення фіналу Національного конкурсу «Євробачення», виготовлення документальної стрічки до 300-річчя з дня народження Григорія Сковороди та по інших договорах (загальна сума - 28 255 433,14 грн.).

Таким чином, АТ «НСТУ», яке і так кілька років поспіль, попри чіткі зобов'язання держави щодо мінімального рівня фінансування, суттєво недофінансовується з Державного бюджету України, опинилося у складній ситуації, оскільки виникла необхідність оплачувати проекти, щодо яких були зафіксовані зобов'язання оплати з Державного бюджету України, з власних коштів компанії.